

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuussuunnitelma 2022–2030

Elokuu 2022

Sisältö

Hanke lyhyesti

Toimintaympäristön haasteita

Liikenneturvallisuuustilanne

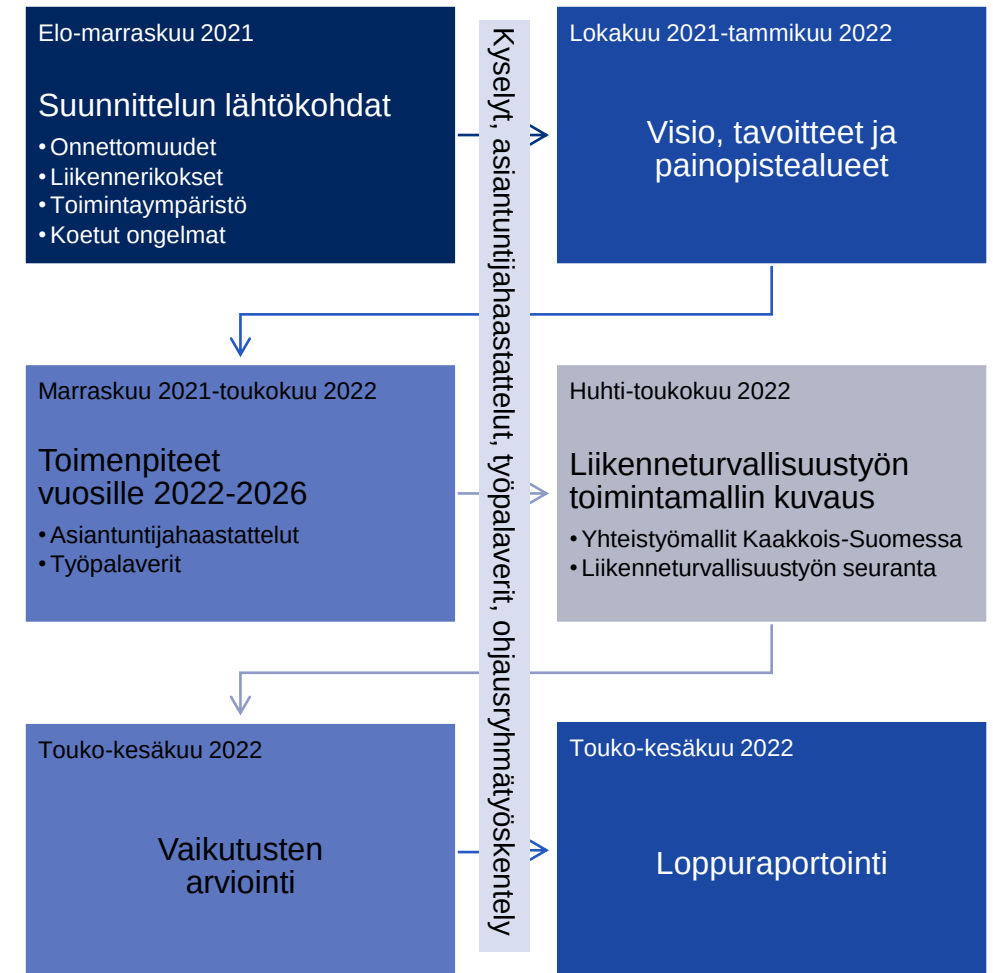
Visio ja tavoitteet vuoteen 2030

Painopistealueet ja toimenpiteet vuosille 2022-2026

Liikenneturvallisuuustyön toimintamalli

Hanke lyhyesti

- Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelma linjaa kokonaisvaltaisesti Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueen liikenneturvallisuuksuystötä tuleville vuosille. Suunnitelma toimeenpanee valtakunnallista liikenneturvallisuuksustrategiaa.
- Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa on kuvattu alueen liikenneturvallisuuksustilanne ja arvioitu keskeisimpiä toimintaympäristön muutoksia.
- Suunnittelua on ohjannut nollavisio, jonka mukaisesti kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.
- Toimenpiteiden suunnittelua tehtiin Safe System -ajattelun hengessä eli korostaen tienkäyttäjien turvallisuuteen ja toimintaan vaikuttamiseksi tarvittavan keinovalikoiman monipuolisuutta.
- Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa asetettu visio ja tavoitteet ulottuvat vuoteen 2030. Toimenpidesuunnittelun aikajänteenä on vuodet 2022–2026. Suunnittelussa rajaudutaan tieliikenteen turvallisuuteen ja toimenpiteisiin, jotka ovat alueellisten julkisen sektorin toimijoiden kautta edistettävissä.
- Hankkeen ohjauksesta vastasi Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuksuystöryhmä.

Turvallinen liikennejärjestelmä

- Liikenneturvallisuustyö on osa kokonaisvaltaista hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä.
- Liikenneturvallisuus tulee sisäistää koko yhteiskunnan tehtäväksi ja läpileikkaavaksi teemaksi.
- Onnettomuuksien syyt ovat moninaisia, joten on käytettävä monipuolisia keinoja niiden ehkäisemiseksi ennalta tai seuraamuksien minimoimiseksi. Myös jokaisella tiellä liikkujalla on oma vastuunsa.

MONIALAINEN TYÖKALUPAKKI

- Liikennekasvatus ja viestintä (ml. liikkumisen ohjaus)
- Koulutus
- Valvonta (liikenne, ajoneuvot)
- Kaavoitus
- Liikennesuunnittelu
- Väylien ylläpito ja hoito
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö

Safe System -lähestymistapa pohjautuu ajatukseen, että ihminen tekee virheitä. Siksi liikennejärjestelmä on suunniteltava niin, että virhe ei vie henkeä tai johda vakavaan loukkaantumiseen.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma

Toimintaympäristön haasteita

Arvaamaton toimintaympäristö

- Liikenteen toimintaympäristössä eletään suurten ja nopeiden murrosten aikaa. Muutoksia tapahtuu globaalilla, kansallisella ja alueellisella tasolla. Toimintaympäristön muutosten ennakoimisesta ja niiden merkityksen ja seurausten arvioinnista liikenteeseen ja liikennejärjestelmien kehittämiseen on tullut yhä haastavampaa.
- Maailmanlaajuinen kehitys vaikuttaa yhä enemmän myös suomalaiseen yhteiskuntaan. Liikennesektorilla on otettava huomioon kansainväliset päätökset ja säännöt sekä tunnistettava niiden rinnalla valtakunnalliset ja alueelliset kehityskulut.
- Liikenneturvallisuustyön näkökulmasta keskeisimpiä ovat muutokset liikkumisen ja kuljetusten määrässä ja suuntautumisessa sekä käytetyissä liikenne- ja kulkumuodoissa (onnettomuuksille altistuminen, onnettomuusriski).
- Valtakunnallisella ja alueellisella tasolla kestävä liikennejärjestelmän kehittäminen on keskeinen edellytys liikenneturvallisuustyön tavoitteiden saavuttamiseksi. Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat keskeisesti myös monet yhteiskunnalliset muutostekijät, joista keskeisimpänä väestörakenne sekä erilaiset sosiaaliset ja terveydelliset haasteet. Liikenneturvallisuutta edistäviä toimia tarvitaankin yhteiskunnan eri tasoilla.

Globaali toimintaympäristö

- Ilmastonmuutos (kansainväliset ja kansalliset päästötavoitteet)
- Digitalisaatio (digitaalisen teknologian käyttö palveluissa ja ihmisten vuorovaikutuksessa)
- Jakamistalous (omistamisen sijaan tavaroita jaetaan, lainataan tai vuokrataan) ja alustatalouteen perustuvien toimintamallien yleistyminen
- Vastuullinen kuluttajuus, terveys- ja hyvinvointitrendi, ympäristötietouden kasvu
- Palveluiden digitalisoituminen (verkkokauppa, terveyspalvelut ym.)
- Etätöskentelyn yleistyminen, monipaikkainen asuminen
- Väestön alueellinen keskittyminen ja kaupungistuminen
- Maahanmuuton kasvu mm. erilaisten konfliktien myötä
- Matkailualan kasvu ja uudet trendit (mm. pyörämatkailu, luontomatkailu)
- Ajoneuvoteknologian kehitys ja automatisaatio
- Liikennepolttoaineiden kehitys, liikenteen sähköistyminen
- Älykäs infrastruktuuri ja ajoneuvot (vuorovaikutus)
- Palveluistuva liikennejärjestelmä, uudenlaiset liikenteen ja liikkumisen palvelut
- Citylogistiikan kehittyminen
- Mikroliikkumisen vallankumous (mm. erilaiset kevyet sähköiset kulkuvälineet)

Kansallinen toimintaympäristö

- Kansalliset ilmastotavoitteet (mm. päästötavoitteet)
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Autokannan korkea keski-ikä
- Valtion toimet liittyen autokannan uudistamiseen ja sähköautojen hankintaan
- Väestön ikääntyminen ja moninaistuminen
- Aluerakenteen keskittymiskehitys
- Kaupunkiseutujen välisten yhteyksien korostuminen
- Raideliikenteen roolin vahvistuminen
- Biotalouden ja clean tech -tuotteiden kysyntä
- Energiajärjestelmän muutospaineiden lisääntyminen
- Fossiilisten polttoaineiden hinnan merkittävä nousu hidastaa tieliikenteen kasvua
- Pienlogistiikan kasvu
- Huumeiden käytön kasvu (vastaavasti alkoholin käytössä laskua)
- Tienpidon rahoitustaso ja korjausvelan lyhentäminen
- Uusien suunnitteluohjeiden toimeenpano ja niiden vaikutukset
- Liikennettä koskevat lainsäädännön uudistukset ja niiden vaikutukset

Kaakkois-Suomen erityispiirteitä

Negatiivinen väestökehitys

Väestön ikääntyminen

Palveluiden keskittyminen (mm. kouluverkko)

Kotitalouksien korkea autoistumisaste

Kestävän liikkumisen vähäisempi osuus (koko maahan verrattuna) ja laskeva trendi

Venäjän rajan läheisyys

Metsäteollisuuden rakennemuutos ja uudistuminen, metsä- ja biotalouden investoinnit alueella

Kaakkois-Suomi osana globaalia liikennejärjestelmää

Matkailuelinkeinoon liittyvä potentiaali

Päihteiden (huumeet, lääkkeet) käytön runsaus/kasvutrendi

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Valtakunnallisesti ja alueellisesti nähtävissä olevia liikenteen trendejä

Autokannan uudistuminen

Ajoneuvojen turvallisuusteknologian jatkuva kehittyminen, sähköistyminen ja automatisoituminen

Liikkumistapojen monimuotoistuminen

Ajoneuvojen tekninen monimuotoistuminen, laaja kirjo sähköisiä kulkuvälineitä

Ikääntyneiden sekä eri kulttuuritaustaisten liikkujien osuuden kasvu

Väestön ikääntyminen, ulkomaalaistaustaisen väestön määrän kasvu

Liikkumis- ja yhteiskäyttöpalveluiden kehittyminen

Liikennevälineiden omistamiseen, vuokraamiseen ja jakamiseen syntyy uusia toimintamalleja, ovelta-ovelle liikkumispalvelut yleistyvät

Aluerakenteen keskittyminen kaupunkeihin ja kaupunkiseuduille

Luo edellytyksiä kestävä liikumisen edistämiseksi ja henkilö-autoriippuvaisen liikumisen vähentämiseksi

Taajamarakenteiden leviäminen sekä palveluiden keskittyminen

Voi vaikuttaa negatiivisesti kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiin

Liikkumistarvetta vähentävä digitalisaatio (etätö, etäasiointi, etäkauppa, kotiinkuljetus-palvelut jne.)

Voi olla myös negatiivinen vaikutus omin voimin liikumisen / kestävä liikumisen määrään

Todennäköisiä liikenteen ja liikkumisen trendejä Kaakkois-Suomessa

Liikkumisen murros

- Tulevaisuuden kaupunkiliikenne on moniulotteinen kokonaisuus. Kaupungin/seudun eri osia palvelevat erilaiset liikkumispalvelut.
- Paketoitujen liikkumispalveluiden ja yhteiskäyttöpalveluiden tarjonta kasvaa ja auton (tai muun kulkuvälineen) omistaminen vähenee.
- Joukkoliikenteellä on edelleen keskeinen rooli kaupunkiseutujen liikenteessä ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Vahvaa runkojärjestelmää tukevat jatkuvasti monipuolistuvat liityntäliikenteen ratkaisut eli ns. first/last mile -palvelut.
- Maaseudulla/haja-asutusalueilla yleistyvät erilaiset kutsuohjatut kyyti-/taksipalvelut.

Jalankulku, pyöräily ja sähköiset kulkuneuvot

- Jalankulun ja pyöräilyn sekä näihin rinnastettavien sähköisten kulkuvälineiden määrä taajamaliikenteessä kasvaa.
- Perinteisestä pyöräilystä yhä suurempi osa tapahtuu sähköavusteisilla pyörillä.
- Erityisesti nuorten liikkuminen moninaistuu ja tapahtuu yhä useammin jollakin sähköisellä kulkuvälineellä.
- Väestön ikääntyessä esteettömän ja turvallisen liikkumisympäristön tarve kasvaa.
- Sähköisten, pyöräilyyn rinnastettavien, kulkuvälineiden käyttö yleistyy myös ikäihmisillä.
- Pyörämatkailun suosio näkyy yhä enemmän mm. haja-asutusalueen tienvarsilla ja merkityillä/brändätyillä reiteillä.

Yksityisautoilu

- Autokanta uudistuu ja sen myötä erityisesti sähköautojen ja hybridien määrä liikenteessä kasvaa.
- Autokannan uudistumisen ja EU-säädösten myötä autojen turvallisuusteknologia aktiivisten turvalaitejärjestelmien osalta kehittyy merkittävästi ja entistä turvallisempien autojen osuus liikenteessä kasvaa.
- Liikenteen automatisaatiossa eletään siirtymäaikaa, jonka aikana liikenteessä liikkuu perinteisiä täysin kuljettajan hallinnassa olevia ajoneuvoja, mutta lisääntyvässä määrin eri automaation tasolla kuljettajia avustavia ajoneuvoja.
- Väestön ikääntymisen myötä iäkkäiden ajokortillisten (ikäautoilijoiden) määrä liikenteessä kasvaa.
- Ajokorttilain uudistuksen myötä nuorten 17-vuotiaiden ajokortillisten määrä liikenteessä kasvaa.

Tavara-/jakeluliikenne

- Verkkokaupan kasvun myötä kotiinkuljetusten kuljetusmäärät lisääntyvät ja jakelutavat moninaistuvat.
- Raskaan liikenteen määrä Kaakkois-Suomen tieliikenteessä kasvaa. Suurin kysyntä kohdistuu päätiestölle, mutta myös alemmalle tieverkolle kohdistuu painetta.
- Raskaan liikenteen kalusto kehittyy: pidemmät ja painavammat yhdistelmät, turvallisuusteknologia kehittyy, uudet käyttövoimat yleistyvät.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma

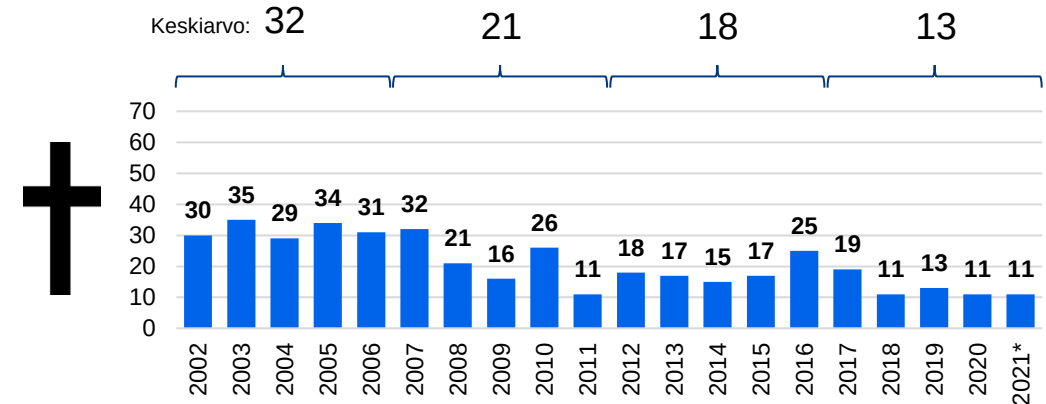
Liikenneturvallisuustilanne

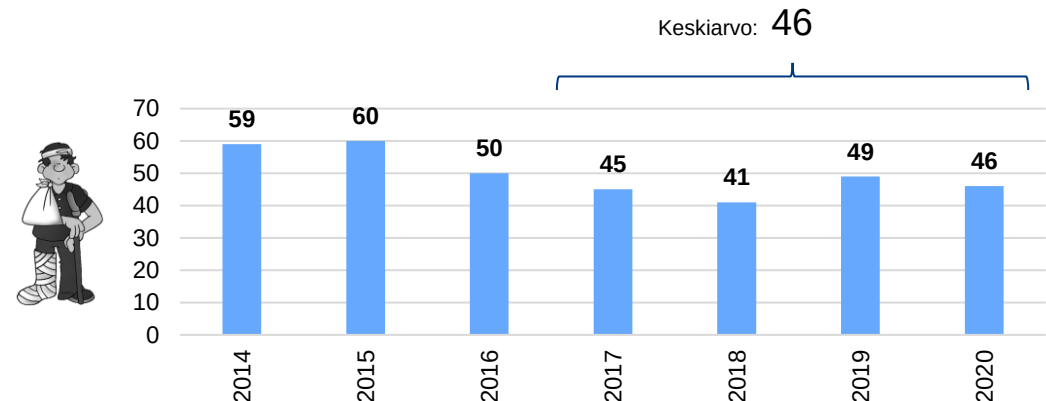
Henkilövahinkojen kehitys

- Kaakkois-Suomen tieliikenteessä menehtyy vuosittain keskimäärin 13 henkilöä (2017-2021) ja loukkaantuu vakavasti keskimäärin 46 henkilöä (2016-2020).
- Tieliikenteen turvallisuuden nollavision tavoittelun näkökulmasta voidaan siis puhua keskimäärin 59 vuosittaisesta vakavasta henkilövahingosta.
- Pitkän aikavälin kehitys kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa Kaakkois-Suomen alueella on mennyt tasaisesti parempaan suuntaan. Tieliikennekuolemien määrä on vähentynyt noin kolmannekseen 20 vuoden takaisesta.
- Vakavasti loukkaantuneiden määrän kehityksessä ei ole viime vuosina ollut nähtävissä suuntausta parempaan, mikä on osin seurausta pyöräilijöiden vakavien loukkaantumisten määrän kasvusta.
- Valtakunnallisessa asukaslukuun suhteutetussa vertailussa vakavien henkilövahinkojen määrä Kaakkois-Suomessa edustaa koko maan keskitasoa. Kymenlaaksossa tilanne on parempi ja Etelä-Karjalassa huonompi kuin maassa keskimäärin (kuva seuraavalla kalvolla).

Tieliikenteessä kuolleet Kaakkois-Suomen alueella

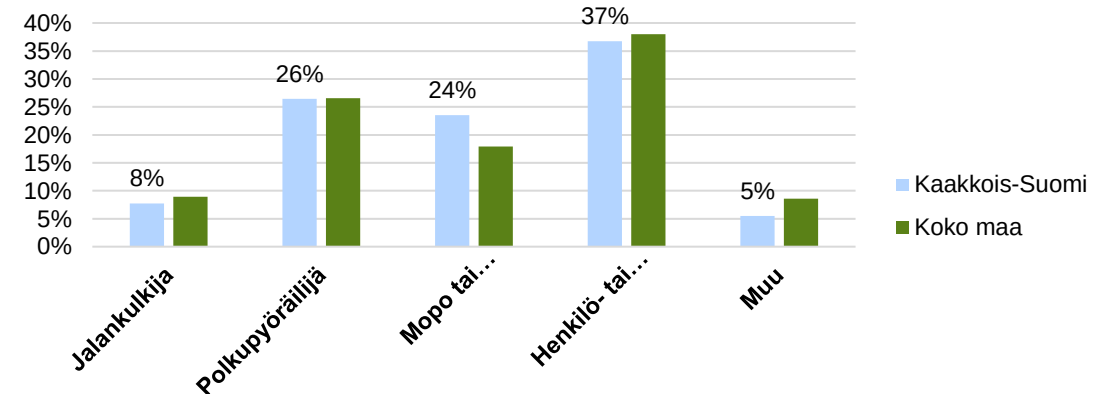
Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneet Kaakkois-Suomen alueella

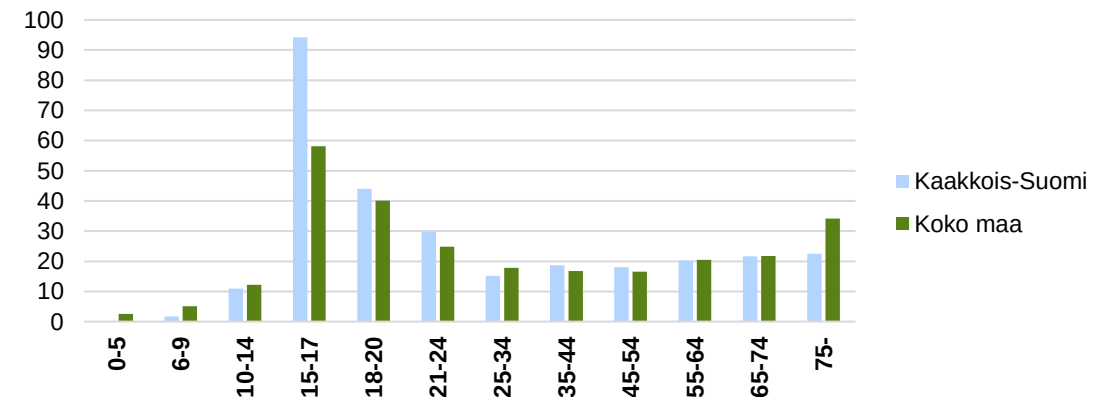
Henkilövahingot liikkujaryhmittäin

- Kaakkois-Suomen alueella tapahtuvista vakavista henkilövahingoista noin puolet tapahtuu polkupyöräilijöille ja mopoilijoille- ja moottoripyöräilijöille. Jalankulkijoiden osuus on 8 % ja henkilö- ja pakettiautoilijoiden osuus 37 %.
- Pyöräilijätapaturmien osuus vastaa valtakunnan keskitasoa, mutta mopoilijoiden ja moottoripyöräilijöiden tapaturmien osuus on Kaakkois-Suomessa selvästi korkeampi kuin maassa keskimäärin.
- Ikäryhmittäin tarkasteltuna Kaakkois-Suomessa korostuu erityisesti 15-17 -vuotiaiden korkea onnettomuusriski. Myös 18-20-vuotiaiden ja 21-24-vuotiaiden onnettomuusriski on korkeampi kuin muilla ikäryhmillä.
- 15-17-vuotiaiden henkilövahingoista 74 % tapahtuu mopolla tai moottoripyörällä. 21-24-vuotiaiden henkilövahingoista 55 % tapahtuu henkilö- tai pakettiautolla ja 22 % mopolla tai moottoripyörällä.
- Ikäihmisten onnettomuusriski on väestön osuuteen nähden maltillinen. Iäkkäiden henkilövahingoista 45 % tapahtuu pyöräilijänä ja 30 % henkilö- tai pakettiautolla.

Vakavat henkilövahingot kulkutavoittain 2016-2020 (%)

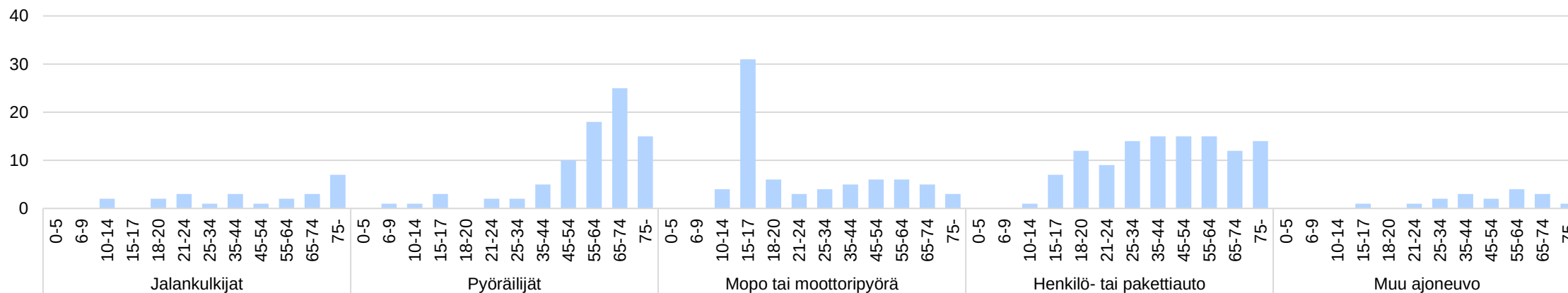

Vakavat henkilövahingot ikäryhmän kokoon suhteutettuna (uhria./vuosi/100 000 asukasta) 2016-2020

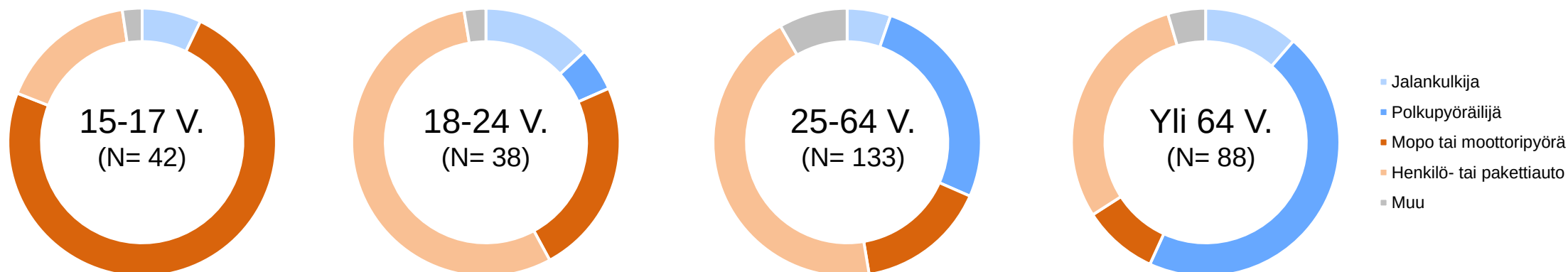
Henkilövahingot liikkujaryhmittäin

Vakavat henkilövahingot vuosina 2016–2020 yhteensä kulkutavoittain ja ikäryhmittäin jaoteltuna (abs), N=310

Lähde: Tilastokeskus, Hoitoilmoitusrekisteri

Vakavien henkilövahinkojen jakauma kulkutavoittain keskeisissä ikäryhmissä (%)

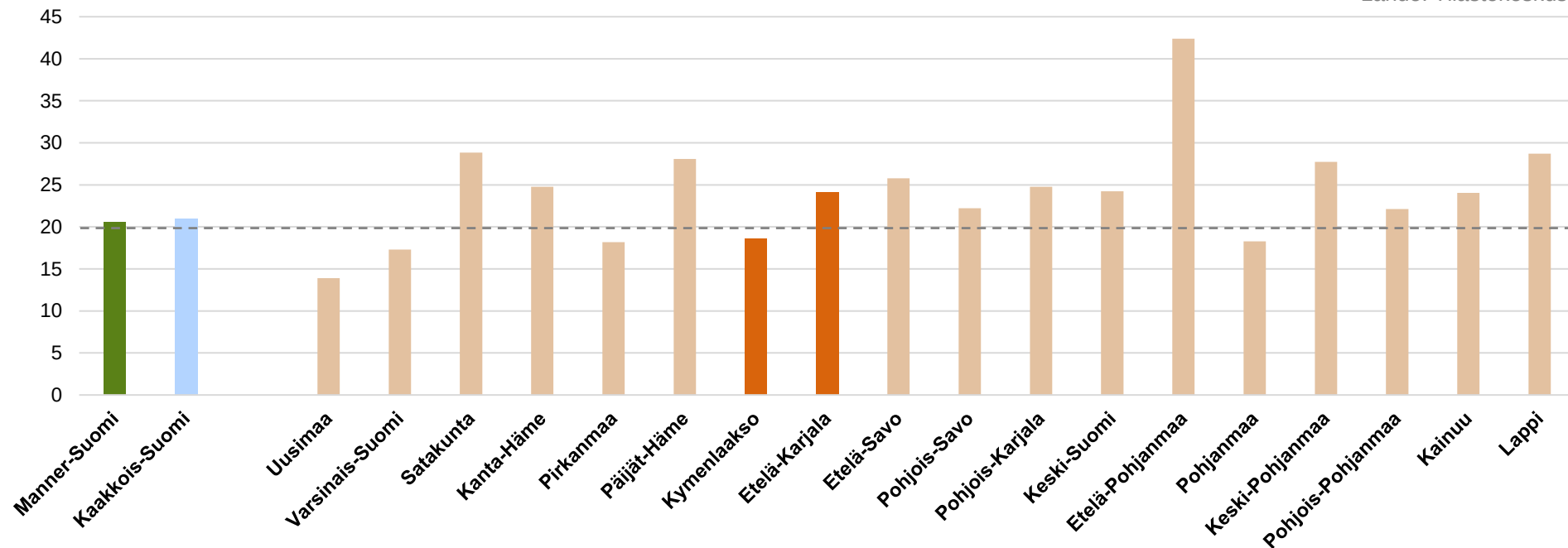

Onnettomuudet asukasta kohden

Valtakunnallisessa asukaslukuun suhteutetussa vertailussa vakavien henkilövahinkojen määrä Kaakkois-Suomessa on hieman koko maan tasoa korkeampi. Kymenlaaksossa tilanne on parempi kuin maassa keskimäärin ja Etelä-Karjalassa selvästi huonompi.

Vakavat henkilövahingot maakunnittain alueen 100 000 asukasta kohden (uhria./v/100 000 asukasta) 2016-2020

Lähde: Tilastokeskus

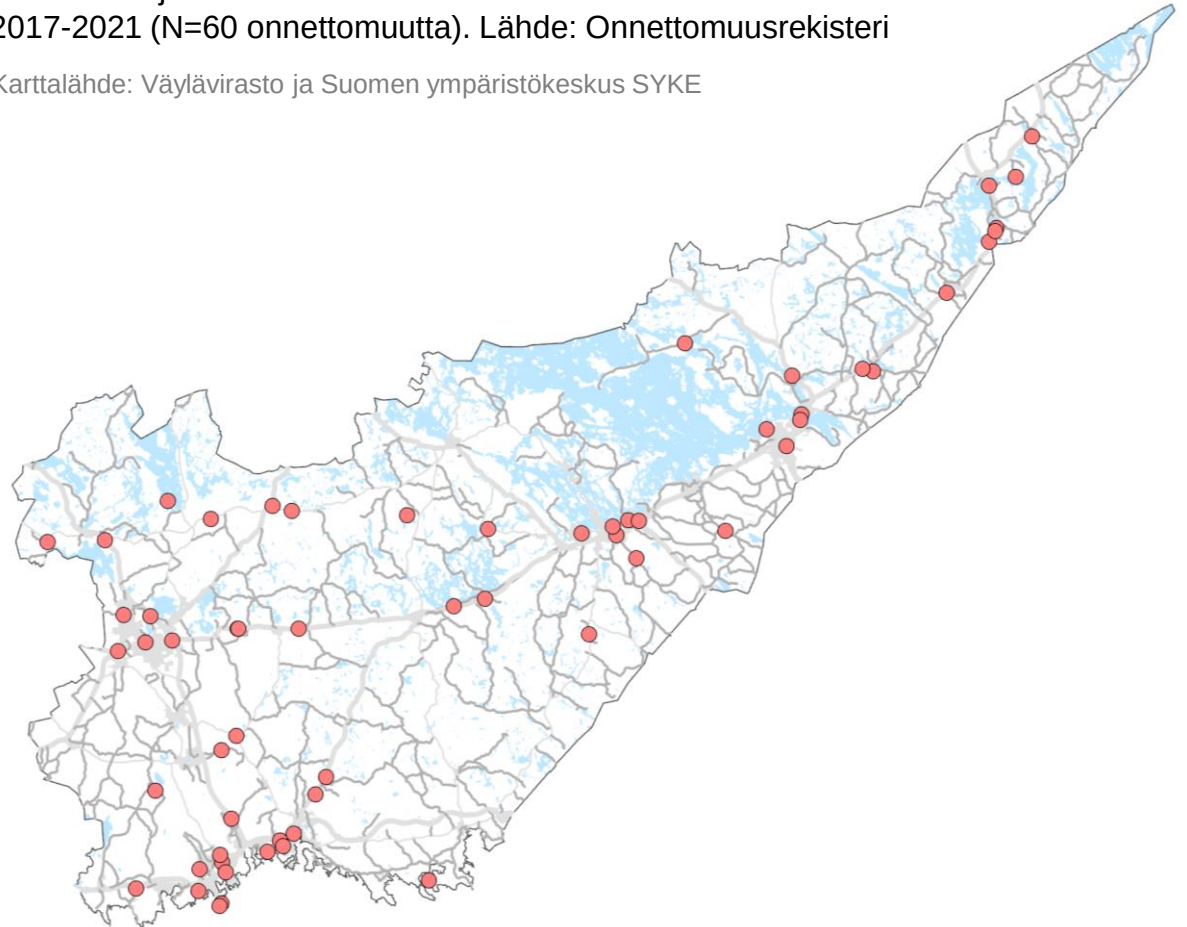

Kuolonkolareiden erityispiirteitä

- Kaakkois-Suomen alueella kuolemaan johtaneista onnettomuuksista 68 % tapahtuu taajama-alueiden ulkopuolella (32 % taajamissa).
- Kuolonkolareista 60 % tapahtuu maanteillä (ml. taajama-alueet) ja 40 % katuverkolla tai muilla teillä. Maanteillä tapahtuneista kuolemaan johtaneista onnettomuuksista 58 % tapahtuu valta- ja kantateillä.
- Virallisissa tilastoissa pääteiden onnettomuuksista 38 % on kohtaamisonnettomuuksia. Seutu- ja yhdysteiden onnettomuuksista 33 % on yksittäisonnettomuuksia ja 20 % kohtaamisonnettomuuksia.
- Taajama-alueilla tapahtuneista kuolemaan johtaneista onnettomuuksista 63 % on jalankulkija- ja pyöräilijäonnettomuuksia ja 23 % yksittäisonnettomuuksia.
- Kaakkois-Suomen alueen maanteiden onnettomuusriski on kokonaisuudessaan hieman alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Seutu- ja kantateiden osalta riski on kuitenkin korkeampi kuin maassa keskimäärin.

Kuolemaan johtaneet onnettomuudet Kaakkois-Suomen alueella 2017-2021 (N=60 onnettomuutta). Lähde: Onnettomuusrekisteri

Karttalähde: Väylävirasto ja Suomen ympäristökeskus SYKE

Kuolonkolareiden erityispiirteitä

- Tutkijalautakuntien vuosina 2010-2019 tutkimissa kuolemaan johtaneissa moottoriajoneuvo-onnettomuuksissa (N=156)** kohtaamisonnettomuuksien osuus oli 39 % (koko maassa keskimäärin 35 %) ja yksittäisonnettomuuksien osuus 43 % (koko maassa keskimäärin 45 %) (aineistossa mukana myös virallisesta tilastosta puuttuvat sairaskohtaustapaukset).
- Onnettomuuksien aiheuttajakuljettajista 30 prosentilla oli alkoholia veressä (>0,49) (koko maa 23 %). Huumeiden vaikutuksen alaisena oli noin seitsemän prosenttia kuljettajista ja muiden ajokykyyn vaikuttaneiden aineiden vaikutuksen alaisena niin ikään noin seitsemän prosenttia kuljettajista (osin samoja kuljettajia, joten prosentteja ei voi laskea yhteen).
- Vähintään yli 10 km/h ylinopeutta ajoi 41 % kuljettajista (koko maassa 38 %). Yksittäisonnettomuuksien kuljettajista yli 10 km/h ylinopeutta ajoin 45 % kuljettajista.
- Onnettomuuden aiheuttaneista välittämistä riskitekijöistä yleisimpiä olivat virheellinen ohjausliike 21 %, itsemurhat 21 %, sairaskohtaus 14 % ja virheellinen ajolinja 12 %.

Lähde: Onnettomuustietoinstituutti OTI 2021. Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tutkimien tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien onnettomuustietorekisteri. Liikennevakuutuskeskus.

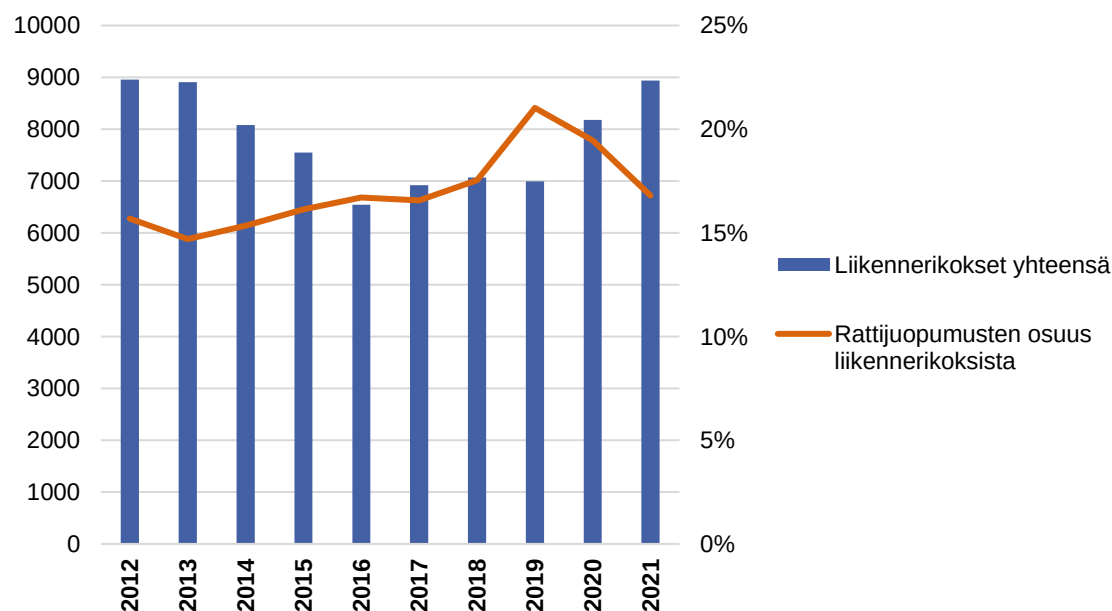
Välittömät riskitekijät	Riskien	
	Lkm	
OSALLISEN TOIMINTAKYVYN MUUTOS	30	19 %
- nukahtaminen, vireystilan lasku	8	5 %
- sairauskohtaus	22	14 %
OSALLISEN HAVAINTOVIRHEET	16	10 %
- ei havainnoinut muuta liikennettä	1	1 %
- ei havainnut toista osapuolta tai tilannetta	11	7 %
- virheellinen havainto toisesta osapuolesta	4	3 %
OSALLISEN ENNAKOINTI- JA ARVIOINTIVIRHEET	10	6 %
- lähti tilanteeseen ennakoidmatta tai varmistamatta	1	1 %
- virheellinen arviointi omista kulkumahdollisuuksista	6	4 %
- virheellinen tulkinta liikenneympäristöstä	1	1 %
- muu ennakointiin liittyvä tapahtuma	2	1 %
AJONEUVON KÄSITTELYVIRHEET TAI AJOTOIMINNOT	59	38 %
- virheellinen ajolinja (lähestyminen)	19	12 %
- virheellinen ohjausliike	32	21 %
- jarrutusvirhe	4	3 %
- edellisten yhdistelmävirheet	4	3 %
MUUT TAPAHTUMAT	34	22 %
- ajoi tietoisesti tilanteeseen	32	21 %
- muu inhimillinen tekijä	1	1 %
- välitön riski epäselvä	1	1 %
AJONEUVON HALLITTAVUUTEEN ÄKILLISESTI VAIKUTTAVAT TAPAHTUMAT	3	2 %
- ohjauslaitteiden tekninen vika	1	1 %
- jarrujen tekninen vika	1	1 %
- pyörän tuennan tekninen vika	1	1 %
LIIKENNEYMPÄRISTÖSSÄ SYNTYNEET TAPAHTUMAT	4	3 %
- eläin	4	3 %
KAIKKI VÄLITTÖMÄT RISKITEKIJÄT YHTEENSÄ	156	100 %

(itsemurhat)

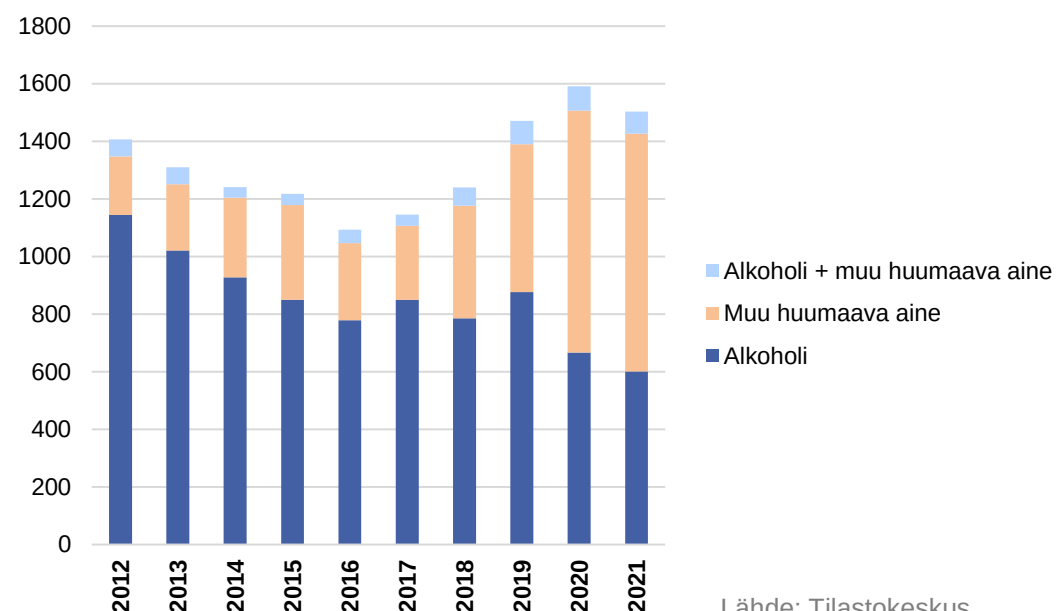
Liikenne-rikokset

Liikenne-rikosten määrässä Kaakkois-Suomen alueella on nähtävissä hienoista vuodesta kasvu 2016 alkaen. Kasvu on tapahtunut etenkin rikosnimikkeissä rattijuopumukset ja kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta. Nuoret ovat yliedustettuina liikenne-rikoksissa muodostaen lähes 30 prosenttia liikenne-rikoksiin syyllisiksi epäillyistä. Nuorten osuus rikoksiin syyllistyneistä on myös kasvanut. Kaakkois-Suomessa 15-17-vuotiaiden osuus liikenne-rikoksiin syyllistyneistä on maan keskiarvoa korkeampi. Rattijuopumusten osuus kaikista liikenne-rikoksista on keskimäärin 18 %. Viime vuosina muiden huumausaineiden osuus rattijuopumuksista on noussut merkittävästi.

Viranomaisten tietoon tulleet liikenne-rikokset Kaakkois-Suomen alueella vuosina 2012-2021*

Rattijuopumusten määrä ja jakautuminen käytetyn päihteen mukaan vuosina 2012-2021*

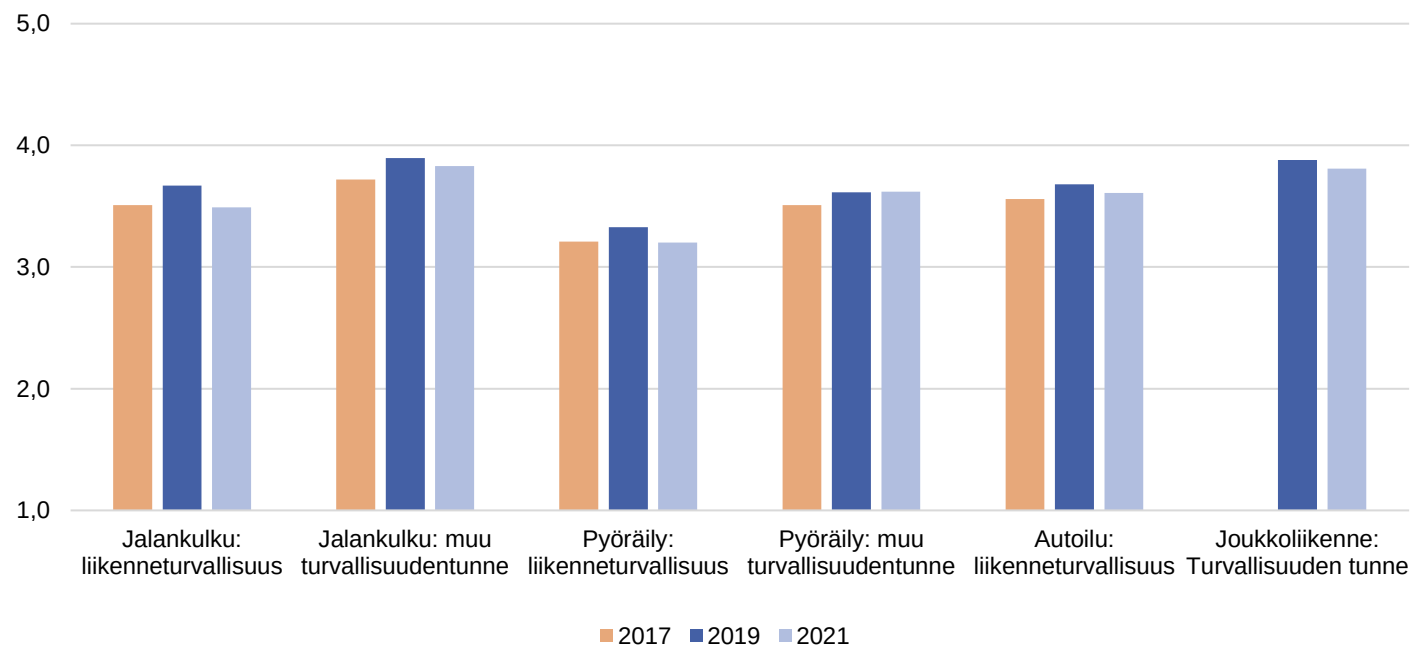

Lähde: Tilastokeskus

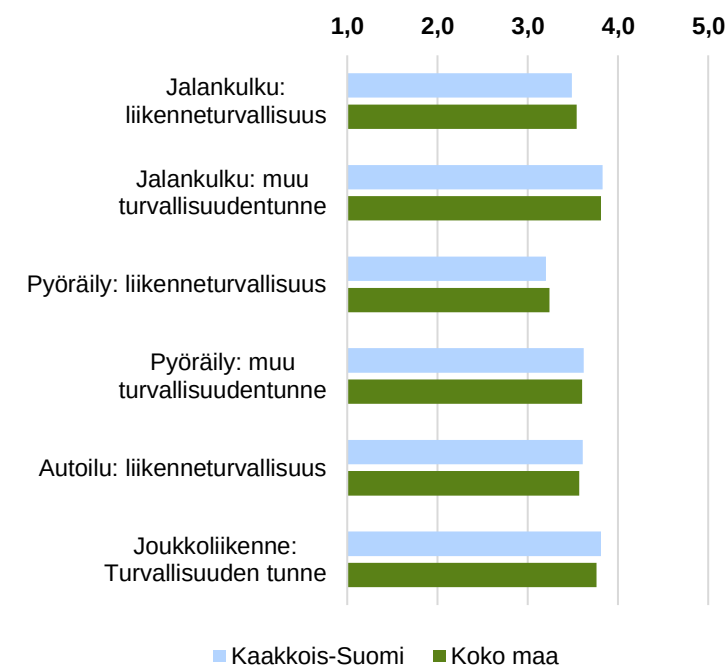
Koettu turvallisuus

Kaakkoissuomalaisien tyytyväisyys jalankulun, pyöräilyn, autoilun ja joukkoliikenteen turvallisuuteen (ml. turvallisuuden tunne) on varsin hyvällä tasolla. Valtakunnallisessa vertailussa erot ovat pieniä. Jalankulun ja pyöräilyn koettu liikenneturvallisuus on hieman heikompä kuin maassa keskimäärin, mutta muu turvallisuuden tunne hieman korkeampi. Autoilun osalta koettu liikenneturvallisuus ja joukkoliikenteen osalta turvallisuuden tunne ovat hieman korkeampia kuin maassa keskimäärin.

Kansalaisten tyytyväisyys liikennejärjestelmän turvallisuuteen Kaakkois-Suomessa 2017–2021

Kaakkois-Suomi vs. koko maa 2021

Koettu liikenneturvallisuus

Mitkä ovat keskeisimmät liikenneturvallisuushaasteet Kaakkois-Suomessa?

Työn aikana tehtyjen kyselyiden antia: Ylinopeudet, päihteet ja asenteet liikenteessä koetaan suurimmiksi haasteiksi.

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma

Liikenneturvallisuusvisio ja tavoitteet vuoteen 2030

Liikenneturvallisuusvisio vuoteen 2030

- Kenenkään ei tarvitse kuolla tai vakavasti loukkaantua tieliikenteessä.
- Liikkuminen koetaan turvalliseksi kulkutavasta tai liikkujan erityispiirteistä riippumatta.
- Liikkumisvalinnat ovat ympäristöystävällisiä sekä terveyttä ja turvallisuutta edistäviä.

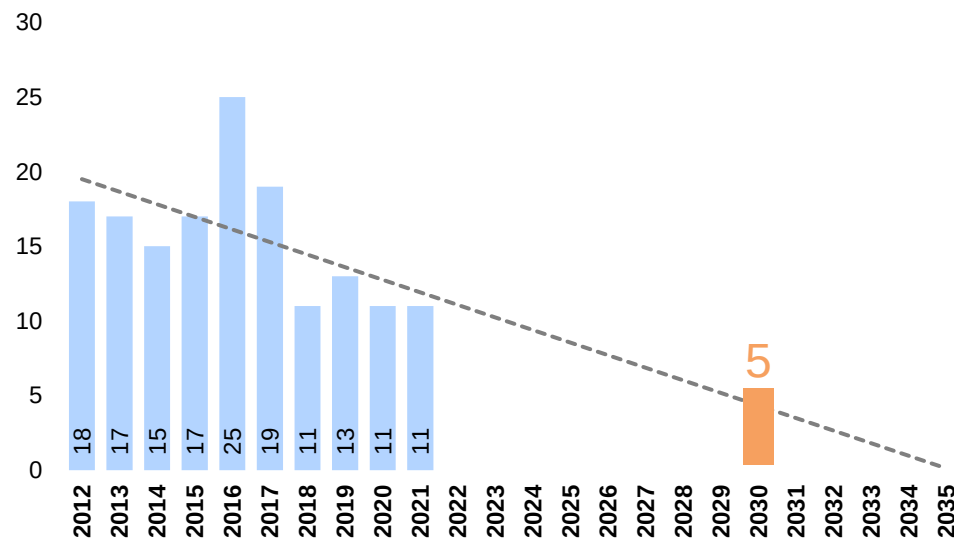
Liikenneturvallisuustavoitteet vuoteen 2030

- Tieliikenteessä kuolleiden ja vakavasti loukkaantuneiden määrä vähenee jatkuvasti.
- Vuonna 2030 tieliikenteessä menehtyy enintään 5 ja loukkaantuu vakavasti enintään 20 ihmistä.
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kokema turvallisuuden tunne liikenteessä kasvaa.

Määrälliset tavoitteet

Kaakkois-Suomessa on tavoitteena, että vuonna 2030 tieliikenteessä menehtyy enintään 5 ja loukkaantuu vakavasti enintään 20 ihmistä. Vakavien liikenneonnettomuuksien osalta nollavisio on realistista saavuttaa jo paljon ennen vuotta 2050, joka on Euroopan laajuinen ja kansallinen tavoite.

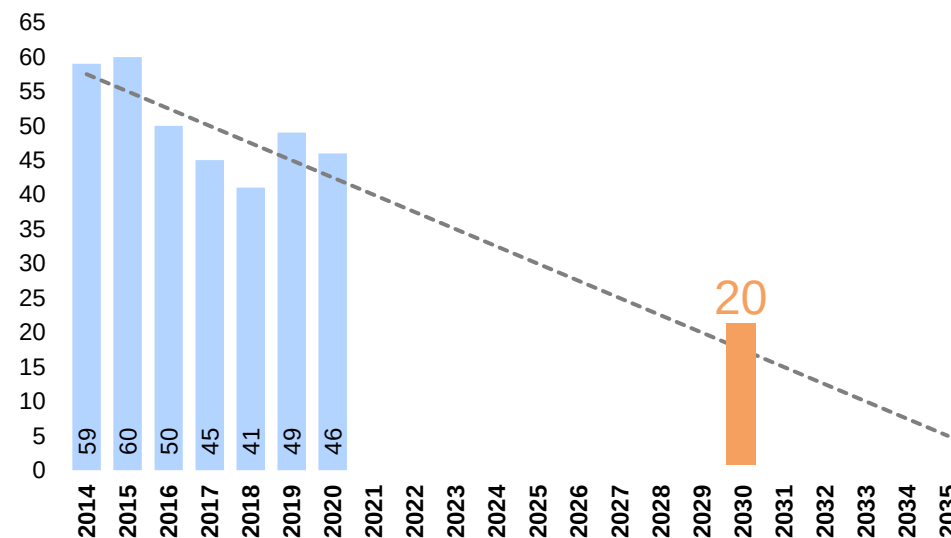
Tieliikenteessä kuolleet
Kaakkois-Suomen alueella

----- 10 v. trendi (2012-2021)

Enimmäistavoite vuonna 2030

Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneet
Kaakkois-Suomen alueella

trendi (2014-2020)

Enimmäistavoite vuonna 2030

Valtakunnallinen (ja EU-tason) tavoite: Tieliikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten määrän puolittaminen vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030. Nollavisioon pyritään vuoteen 2050 mennessä.

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma

Painopistealueet ja toimenpiteet vuosille 2022-2026

Suunnittelukehikko ja painopistealueet

Painopiste: Nuoret

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Lisätään huoltajien suuntaan tapahtuvaa vuoropuhelua heidän roolistaan nuorten liikenneturvallisuuden parantamisessa. Tarjotaan huoltajille vinkkejä ja työkaluja käsitellä päihteisiin ja liikenteeseen liittyviä aiheita / Koulut ja oppilaitokset, kunnat, Liikenneturva

Kehitetään ja kokeillaan uusia käytäntöjä nuorten osallistamiseksi liikenneturvallisuustyön suunnitteluun ja toteutukseen / Nuorisopalvelut, koulut ja oppilaitokset, Liikenneturva

Järjestetään vuosittain Punainen Liitu -esityksiä toiseen asteen opiskelijoille / Pelastuslaitos, Poliisi, hyvinvointialueet, SPR, Liikenneturva, oppilaitokset

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Järjestetään säännöllisesti koulutuksia ja tietoisuuksia nuorten parissa työskenteleville osaamisen ja motivaation kasvattamiseksi / Kunnat, Liikenneturva
- ✓ Otetaan yläkouluissa, toiseen asteen oppilaitoksissa ja nuorisotyössä käyttöön tiedossa olevia hyviä käytäntöjä ja uusia ehkäisevää päihdetyötä sekä liikennekasvatusta yhdistäviä toimintamalleja / Koulut, oppilaitokset, Liikenneturva
- ✓ Kuntien nuorisopalveluissa kokeillaan yhteistyökumppaneiden kanssa rohkeasti olemassa olevia ja uusia nuorten kohtaamisen malleja liikennekasvatuksen toteutuksessa / Kunnat, nuorisopalvelut, Poliisin EET-ryhmä
- ✓ Tehostetaan viestintää erilaisten kokoontumisajojen ja moposuorien negatiivisesta vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen / Kaakkois-Suomen ja kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät
- ✓ Kohdennetaan tehostettua valvontaa nuorten vaaralliseen liikennekäyttäytymiseen erilaisissa miiteissä sekä mopojen ja moottoripyörien kuntoon ja tieliikennekelpoisuuteen / Poliisi

Painopiste: Ajonopeudet

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Laaditaan vuosittain tiedote ELY:n ja kuntien siirrettävien nopeusnäyttötaulujen keräämistä tiedoista sekä muista ajonopeuksiin liittyvistä ajankohtaisista aiheista / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä

Kannustetaan kuntia hankkimaan omaan käyttöönsä nopeusnäyttötauluja sekä viestimään kuntalaisille ja poliisille niiden keräämistä tiedoista / ELY

Tarkistetaan maanteiden ja katujen nopeusrajoitukset uuden valtakunnallisen nopeusrajoitusohjeen mukaisiksi / ELY, kunnat

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Kehitetään ELY:n ja kuntien nopeusnäyttötaulujen käyttö- ja sijoitteluperiaatteita / ELY, kunnat
- ✓ Selvitetään muuttuvien nopeusrajoitusten käyttöönottoa ja vaikutusta koulujen kohdilla / ELY
- ✓ Selvitetään kokeiluin GPS-pohjaisten tietoaaineistojen käyttöä nopeusrajoitussuunnittelussa, toimenpiteiden kohdentamisessa ja ajonopeuksien seurannassa / ELY
- ✓ Laajennetaan maanteiden (pääteiden) automaattivalvontajaksojen määrää / ELY, Poliisi
- ✓ Edistetään automaattisen nopeusvalvonnan käyttöönottoa kuntien katuverkolla / Kunnat, Poliisi
- ✓ Laaditaan kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien päivityksen yhteydessä nopeusrajoitussuunnitelma, jonka yhteydessä arvioidaan myös 30 km/h toteutuksen mahdollisuudet ja periaatteet / ELY, Kunnat
- ✓ Kohdennetaan nopeusvalvontaa kuntalaisten valvontapyyntöjen ja palautteiden, nopeusnäyttöjen, kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien aloitteiden ym. perusteella / Poliisi

Painopiste: Päihteet

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Järjestetään säännöllisesti Kaakkois-Suomen kattava rattijuopumukseen liittyvä keskustelu- ja kokemustenvaihtotilaisuus (aiheen parissa työskentelevät asiantuntijat ja sidosryhmät) / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuustyöryhmä

Selvitetään mahdollisuudet sisällyttää rattijuopumusten ennaltaehkäisy paikallisen päihdetyön eri muotoihin: EPT-toiminta, etsivä nuorisotyö, seurakuntien päihdetyö, Sininauhaliiton toiminta, Mieli ry:n toiminta, aikuissosiaalityö, Aseman Lapset ry:n toiminta, terveysneuvontapisteet / Kunnat, Liikenneturva

Toteutetaan kuntien ja järjestösektorin toimijoiden kanssa yhteistyössä rattijuopumusten ennaltaehkäisyyn liittyviä kampanjoita. Hyödynnetään suunnittelussa ja toteutuksessa päihdekokemusasiantuntijoita / Kunnat, EPT-yhdyshenkilöt

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Laaditaan vuosittain tiedote Kaakkois-Suomen alueen rattijuopumusten ja päihdeonnettomuuksien määrän kehityksestä ja erityispiirteistä / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuustyöryhmä
- ✓ Sisällytetään rattijuopumukseen ja päihdeonnettomuuksiin liittyviä mittareita ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä mm. hyvinvointisuunnitelmiin sekä mielenterveys- ja päihdetyön strategioihin / Kunnat, hyvinvointialueet
- ✓ Kutsutaan kuntien liikenneturvallisuuustyöryhmiin (jäseneksi, vierailijaksi) ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön parissa työskenteleviä paikallisia toimijoita / Kunnat
- ✓ Lisätään viestintää kansalaisten ja anniskelupaikkojen toimintamahdollisuuksista silloin, kun havaitaan päihtyneen lähtevän liikenteeseen / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuustyöryhmä

Painopiste: Päihteet

Valtakunnallisessa liikenneturvallisuusstrategiassa esitetyjä toimenpiteitä

- ✓ Päihteiden käyttöön ja sen vaikutuksiin liikenneturvallisuuteen puututaan systemaattisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Henkilölle, jolla on päihdeongelma ja hänen läheisilleen tarjotaan apua ja tukea, ja ohjataan asianmukaiseen hoitoon sekä kerrotaan mahdollisuudesta ottaa alkoholikko käyttöön vapaaehtoisuuteen perustuen / STM, THL, SM, Poliisihallitus, Rikosseuraamuslaitos ja järjestöt, esimerkiksi SPR sekä Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry.
- ✓ Tuetaan ja kehitetään poliisin henkilöstön osaamista ja valmiutta ohjata rattijuopumuksesta epäillyn, tai muuten alentuneessa ajokunnossa olevan tieliikenteen käyttäjän matalan kynnyksen palvelujen piiriin tai arviointiin / Poliisihallitus, SM
- ✓ Turvataan poliisin mahdollisuudet tunnistaa huumeiden vaikutuksen alainen pysäytystilanneissa riittävillä huumepikatesteillä / Poliisihallitus, STM
- ✓ Kehitetään nuorten parissa työskenteleville ehkäisevää päihdetyötä sekä liikennekasvatusta yhdistäviä toimintamalleja, jotka huomioivat vertaisryhmän merkityksen nuoren päihteiden käyttöön ja liikennekäyttäytymiseen, tarjoavat nuorille keinoja torjua ryhmäpaineita sekä vahvistavat turvallisia valintoja tukevaa sosiaalista normia / THL ja Liikenneturva sekä järjestöt, esimerkiksi Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry.
- ✓ Käynnistetään laaja, valtakunnallinen rattijuopumusta ja huumerattijuopumusta torjuva liikenneturvallisuuskampanja, joka perustuu sosiaalisen normin vahvistamiseen ja johon yhdistyy valvonta / Liikenneturva, Liikenne- ja viestintävirasto, poliisi, THL, Tapaturmien ehkäisyverkosto sekä järjestöt
- ✓ Selvitetään ajokorttilain mukaiseen ajokieltoimenettelyyn ja ajoluvan valvontaan liittyviä muutostarpeita kokonaisuutena / LVM, Liikenne- ja viestintävirasto, OM, SM ja Poliisihallitus
- ✓ Alkolukon käyttöä edistetään edellyttämällä lainsäädännössä sen käyttöä yhteiskunnan korvaamissa tai järjestämissä kuljetuksissa / LVM
- ✓ Selvitetään promillerajan asettamista pyöräilyyn ja mikroliikkumiseen ja arvioidaan promillerajan asettamisen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen / LVM ja OM
- ✓ Alkoholin vaikutuksen alaisena ajavien määrää liikenteessä selvittävää R-tutkimusta jatketaan / Poliisihallitus, THL
- ✓ Käynnistetään huumerattijuopumusten seuraamusten arviointihanke, jonka tavoitteena on nykyistä paremmin huomioida eri päihdyttävien aineiden ja niiden pitoisuuksien vaikutukset kuljettajien riskeihin liikenteessä / Poliisihallitus, THL
- ✓ Muutetaan tieliikennelain 183 §:ä niin, että poliisilla ja muilla lainkohdassa mainituilla olisi mahdollisuus kieltää ja tarvittaessa estää kuljettamasta mitä tahansa ajoneuvoa, kuten pyörää tai sähköpotkulautaa, jos päihtymys selvästi vaikuttaa kuljettajan ajokykyyn. Seurataan 183 §:n soveltamiskäytäntöä ja arvioidaan sen liikenneturvallisuusvaikutuksia / LVM, Liikenne- ja viestintävirasto sekä Poliisihallitus

Painopiste: Ajoterveys

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Järjestetään säännöllisesti ajoterveyteen liittyviä keskustelutilaisuuksia (aiheen parissa työskentelevät asiantuntijat ja sidosryhmät) / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä

Toteutetaan ajoterveysaiheisiin keskittyvä luentosarja (ammatillinen koulutus) sairaaloiden ja terveyskeskusten henkilöstölle sekä kuntien mielenterveys- ja päihdetyön parissa työskenteleville / Kunnat, hyvinvointialueet

Tarjotaan ajoterveyteen liittyviin kysymyksiin ja yhteydenottoihin kynnyksetön toimintaprosessi ja selkeä ohjeistus, miten kansalainen voi tuoda esiin huolensa läheisensä ajoterveydestä / Poliisi, hyvinvointialueet

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Sisällytetään ajoterveysaihe maakuntien ja kuntien hyvinvointisuunnitelmiin sekä ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön strategioihin ja hankkeisiin / Kunnat
- ✓ Kutsutaan kuntien liikenneturvallisuustyöryhmiin (jäseneksi, vierailijaksi) ajoterveyden asiantuntijoita / Kunnat
- ✓ Järjestetään kuntien vammais- ja vanhusneuvostoille ja eläkeläisjärjestöille säännöllisesti ajoterveysasioihin liittyviä tietoiskuja ja koulutuksia / Liikenneturva, ajoterveysasiantuntijat, Poliisi
- ✓ Tehostetaan ikääntyvän väestön omaisten suuntaan tapahtuvaa viestintää ajoterveysasioista ja keinoista puheeksi ottoon (esim. ikäihmisten parissa työskentelevien kautta) / Liikenneturva, kunnat
- ✓ Vaikutetaan kohtaamisonnettomuuksien riskiin pääteillä (sairaskohtaukset, itsemurhat) lisäämällä keskikaiteellisten päätiejaksojen määrää (kts. Painopistealue: Pääteit) / ELY

Painopiste: Ajoterveys

Valtakunnallisessa liikenneturvallisuusstrategiassa esitetyjä toimenpiteitä

- ✓ Tuetaan ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä tekemällä tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä viranomaisten ja muiden tahojen kesken sekä sovitetaan tie- ja raideliikenteen itsemurhien ehkäisy yhdeksi näkökulmaksi muihin julkisen hallinnon strategioihin. / STM, LVM, Liikenne- ja viestintävirasto, THL ja järjestöt, esimerkiksi Mieli ry sekä Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry.
- ✓ Tuetaan ja osallistutaan yhteistyöhön Itsemurhien ehkäisyohjelman toteuttamisessa. / LVM, STM, SM, PLM ja Väylävirasto
- ✓ Parannetaan tieliikenteen terveysvalvontaa tekemällä lääkäreille mahdolliseksi tarkistaa tarvittaessa luotettavasti hoitokontakteissa potilaan ajo-oikeus ja ajokielto. / Liikenne- ja viestintävirasto, STM ja LVM, THL ja Kela
- ✓ Tarjotaan vapaaehtoisia kursseja sekä koulutuksia ikääntyneille ajotaitojen ylläpitämiseksi ja tiedon lisäämiseksi uusista liikennesäännöistä. / Kunnat, Eläkejärjestöt, Liikenneturva, Autoliitto, Autokoululiitto ja Liikenteen turvallisuuskouluttajat ry.
- ✓ Jatketaan Liikenne- ja viestintäviraston terveyden ammattilaisille suunnattua ajoterveyden arvioinnin ohjeen jalkauttamista ja edistetään ohjeen käytettävyyttä. / Liikenne- ja viestintävirasto sekä STM
- ✓ Poliisin osaamista ajoterveysasioissa vahvistetaan. Liikenteen valvonnassa on keskeistä tunnistaa ne ajo-oikeuden haltijat, joiden ajoterveys ei ole vaadittavalla tasolla. Turvaamistoimenpiteenä ajo-oikeuden haltija voidaan määrätä väliaikaiseen ajokieltoon myös välittömästi tavattaessa liikenteessä. / Poliisihallitus
- ✓ Kaikkien ammattimaista kuljetusopetusta antavien tahojen opetuksen sisältöön lisätään opetuspaketti myönteisestä mielenterveydestä ja sen vaikutuksesta onnettomuuksien välttämiseen. / Liikenne- ja viestintävirasto
- ✓ Tuetaan ja kehitetään ehkäisevän päihdetyön tavoitteita ja menetelmiä huomioimaan päihteet liikenteessä. Kehitetään nuorten parissa työskenteleville ehkäisevää päihdetyötä sekä liikennekasvatusta yhdistäviä toimintamalleja, jotka huomioivat vertaisryhmän merkityksen nuoren päihteiden käyttöön ja liikennekäyttäytymiseen, tarjoavat nuorille keinoja torjua ryhmäpaineita sekä vahvistavat turvallisia valintoja tukevaa sosiaalista normia. / THL ja Liikenneturva sekä järjestöt, esimerkiksi Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry.
- ✓ Liikenne- ja viestintäviraston ajoterveyden arvioinnin ohjeistuksessa terveydenhuollon ammattilaisille huomioidaan ammattiliikenne. / Liikenne- ja viestintävirasto
- ✓ Kohdistetaan turvallisuusviestintää erityisesti ikääntyville miehille liittyen ajoterveyteen ja ikääntymiseen. Hyödynnetään läheisten kautta vaikuttamista. / Liikenneturva
- ✓ Selvitetään ajoterveyden edistämiseen liittyviä muutostarpeita, esimerkiksi mahdollisuutta laajentaa lääkärin velvollisuutta ilmoittaa poliisille lääkärin määräämästä ajokiellosta lyhentämällä ilmoitusvelvollisuuden määräaika 3 kuukauteen. / LVM

Painopiste: Jalankulku, pyöräily ja sähköiset liikkumisvälineet

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Järjestetään vuosittain koulujen alkaessa suojatiepäivystyskampanjoita (Kouvola ja Kotkan mallien levittäminen) / Kunnat, koulut, Liikenneturva, ELY

Tartutaan rohkeasti saattoliikenteen ongelmiin ja etsitään uudenlaisia ratkaisuja koulujen lähiympäristöjen autoliikenteen määrän vähentämiseksi ja liikenteen rauhoittamiseksi / Kunnat, koulut

Laaditaan kuntien liikenneturvallisuuksuunnitelmien päivityksen yhteydessä kävelyn ja pyöräilyn turvallisuutta painottava nopeusrajoitussuunnitelma sekä käydään läpi tienylityskohtien turvallisuus ja ohjeiden mukaisuus / Kunnat, ELY

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Järjestetään opettajille koulutuksia ja tietoiskuja liikennekasvatustyön hyvistä käytännöistä koskien liikkumista jalan, pyörällä ja sähköisillä liikkumisvälineillä / Koulut, oppilaitokset, Liikenneturva
- ✓ Otetaan laajasti käyttöön hyviä liikennekasvatustyön toimintamalleja jalankulkuun, pyöräilyyn ja sähköisiin liikkumisvälineisiin liittyen / Koulut, oppilaitokset, Liikenneturva
- ✓ Haetaan aktiivisesti valtionavustusta liikkumisen ohjauksen ja liikenneturvallisuuksuustyön kokeiluihin, toteutukseen ja suunnitteluun (koulujen ja työpaikkojen liikkumissuunnitelmat, esteettömien matkaketjujen edistäminen) / Kunnat, 3. sektorin toimijat
- ✓ Selvitetään mahdollisuudet sähköpotkulautataturmien tilastoinnin kehittämiseen Kaakkois-Suomen alueella / Hyvinvointialueet
- ✓ Järjestetään ikääntyville säännöllisesti pyöräilyn turvallisuuteen liittyviä tietoiskuja ja koulutuksia / Kunnat, Liikenneturva, vanhusneuvostot

Painopiste: Jalankulku, pyöräily ja sähköiset liikkumisvälineet

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Laaditaan kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmia ja pyöräliikenteen tavoiteverkko- ja laatukäytäväsuunnitelmia (valtionavustusta saatavilla) / Kunnat, ELY
- ✓ Selvitetään kokeiluin erilaisia vaihtoehtoja tienylityskohtien havaittavuuden parantamiseen (valaistuksen tehostaminen, lisäpylväät, vilkut ja välkyt, projektorivalot ym.) / Kunnat, ELY
- ✓ Määritellään yhteistyössä paikalliset/seudulliset pyöräliikenteen pääreitit, joiden osalta varmistetaan päälysteiden ja talvihoidon korkea laatu / Kunnat, ELY
- ✓ Kartoitetaan ns. kylätieratkaisujen potentiaali Kaakkois-Suomen yhdystieverkolla / ELY
- ✓ Lisätään alueellisten viranomaistahojen ja paikallisten sidosryhmien välistä yhteistyötä pyörämatkailureittien (nykyisten ja uusien) liikenneturvallisuuden varmistamiseksi / ELY, kunnat, maakunnat
- ✓ Tarkistetaan liikenneturvalliussuunnitelmien päivitysten yhteydessä mopon paikka liikenneympäristössä mm. Väyläviraston ohjetta hyödyntäen / Kunnat, ELY
- ✓ Etsitään keinoja estää luvaton autoilu pyöräteillä / Kunnat, ELY

Painopiste: Pääties

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Asiantuntijoiden nostot:

Laaditaan Kaakkois-Suomen alueelle tieturvallisuudirektiivin edellyttämä verkon laajuinen tieturvallisuusarviointi ja kartoitetaan kohdennettujen tieturvallisuustarkastusten tarve / ELY

Laajennetaan pääteiden automaattivalvontajaksojen määrää / ELY, Väylävirasto, Fintraffic

Lisätään keskikaiteellisen päätieverkoston (2+1 ja 1+1 keskikaidetiet) määrää kohtaamisonnettomuusriskin vähentämiseksi / ELY, Väylävirasto

Muut tärkeät toimenpiteet:

- ✓ Tarkistetaan pääteiden nopeusrajoitukset uuden valtakunnallisen nopeusrajoitusohjeen mukaiseksi / ELY
- ✓ Toteutetaan leveä keskimerkintä tai täristävä keskijärsintä kaikilla niillä päätiejaksoilla, missä keskikaideratkaisu ei ole mahdollinen / ELY
- ✓ Päivitetään vuonna 2012 laadittu pääteiden kevyet liittymätoimenpiteet -tarveselvitys (turvallisuuspuutteiden arviointi ja kiireellisten toimenpiteiden ohjelmointi) / ELY
- ✓ Selvitetään pääteiden riista-aitojen puutteet ja ohjelmoidaan tulevien vuosien kehittämiskohteet (riista-aitatarpeet, hirvieläinvaroitusalueiden ajantasaisuus, tienvarsien raivaukset ym.) / ELY
- ✓ Ylläpidetään jatkuvasti tilannekuvaa riistaeläinonnettomuuksien määrästä ja onnettomuuspaikoista hirvieläinten kannan koon asettamisen tueksi / Riistanhoitopiiri, ELY
- ✓ Varmistetaan pääteiden talvikunnossapidon tavoitetason toteutuminen / ELY

Läpileikkaavia teemoja

Toimenpiteitä vuosille 2022 – 2026

Elinikäinen liikennekasvatus

- ✓ Kehitetään kuntien liikenneturvallisuustyön arviointiin ja tukemiseen seurantamalli, joka varmistaa liikenneturvallisuustyön korkean tason kunnissa ja niiden eri yksiköissä / ELY, Liikenneturva, kunnat
- ✓ Lanseerataan Vuoden liikenneturvallisuusteko/-henkilö/-kunta -kilpailu / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä
- ✓ Laaditaan vuosikello Kaakkois-Suomen alueelle huoltajien suuntaan tapahtuvaan liikenneturvallisuusviestintään ja -vaikuttamiseen (aineistot, tietoiskut, kampanjat, ratsiat, tilaisuudet jne.) / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä
- ✓ Selvitetään mahdollisuuksia ottaa käyttöön kaikki ikäluokat tavoittava liikenneturvallisuuspolku (vrt. esim. kulttuuripolku) / Kunnat
- ✓ Järjestetään tietoiskuja, koulutuksia ja laaditaan aineistoja ulkomaalaistaustaiselle väestölle / Liikenneturva, kunnat

Tieliikenneonnettomuuksien pelastustoiminta

- ✓ Tehostetaan ensihoidon ja pelastustoimen henkilöstöjen yhteisharjoittelua ja -koulutusta tieliikenneonnettomuuksissa toimimisen osalta / Hyvinvointialueet, poliisi
- ✓ Selvitetään mahdollisuudet lisätä hälytysajoon liittyvää koulutusta / Hyvinvointialueet, poliisi
- ✓ Uudistetaan jatkuvasti pelastuslaitosten kalustoa ja työvälineitä vastaamaan ajoneuvokannan uudistumisen mukanaan tuomia haasteita / Pelastuslaitokset, hyvinvointialueet
- ✓ Edistetään viestintää koskien uuden ajoneuvotekniikan haasteita (esim. käyttövoimatarrat, sähköisten ajoneuvojen käyttö) / Pelastuslaitokset
- ✓ Laajennetaan HALI-järjestelmän käyttöä alueen kaupunkeihin / Kunnat
- ✓ Ylläpidetään säännöllistä kansalaisviestintää koskien toimintaa onnettomuustilanteessa ja onnettomuuspaikan ohittamisessa / Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä

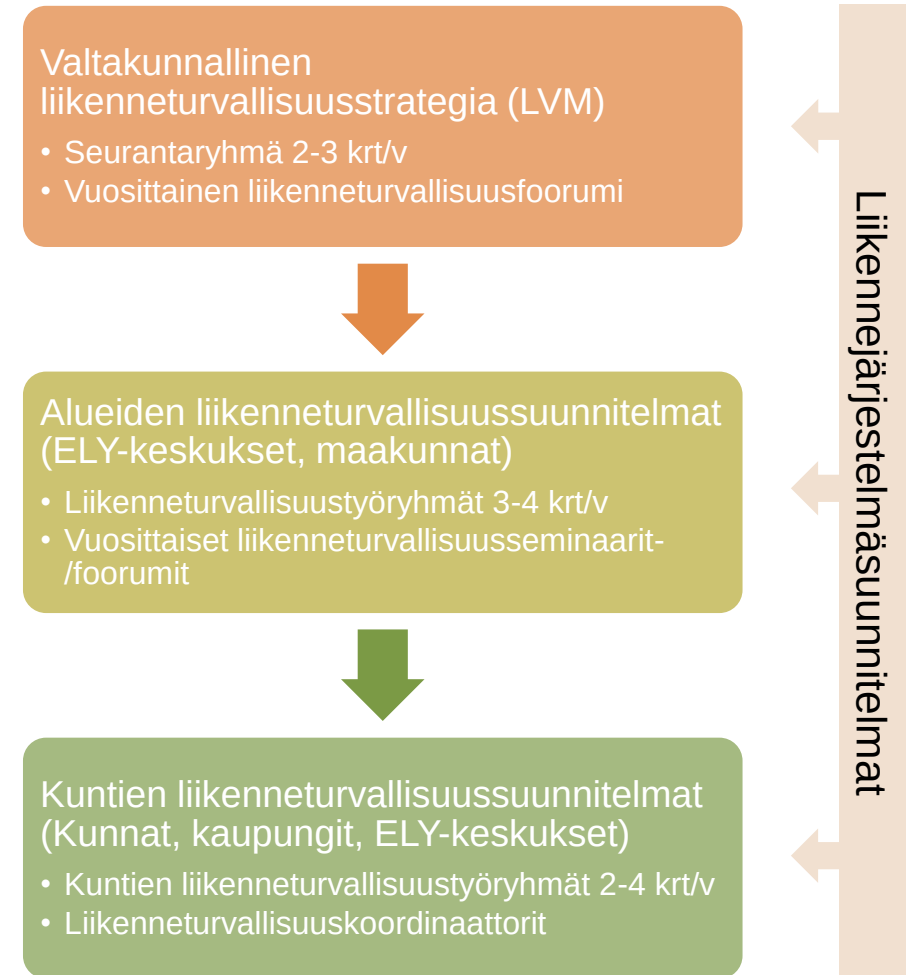
Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma

Liikenneturvallisuustyön toimintamalli

Liikenneturvallisuustyön toimintamalli

- Nollavision saavuttamiseksi on tehtävä systemaattista työtä. Alueelliseen liikenneturvallisuustyöhön tarvitaan mukaan kaikki ne toimijat, jotka voivat omalla panoksellaan edistää asetetun tavoitteen saavuttamista.
- Eri toimijoiden välinen yhteistyö ja verkostoituminen on edellytys kaikkien tarvittavien keinojen käyttöönottamiselle ja toiminnan vaikuttavuudelle (toimenpiteiden koordinointi, toisiaan tukevat toimenpiteet).
- Liikenneturvallisuussuunnitelmat ovat työkaluja ”jaetun vastuun” konkretisoimiseksi valtakunnallisessa, alueellisessa ja paikallisessa liikenneturvallisuustyössä.
- Julkisella sektorilla on keskeinen rooli koordinoida yhteistoimintaa, ylläpitää liikenneturvallisuustyön tilannekuvaa ja edistää laadittujen suunnitelmien toteutumista.
- Kaakkois-Suomessa liikenneturvallisuustyön alueellisesta koordinoinnista ja liikenneturvallisuussuunnitelman edistämisestä ja seurannasta vastaa ELY-keskuksen vetämä Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä.
- Paikallista liikenneturvallisuustyötä ohjataan ja suunnitellaan kuntien liikenneturvallisuustyöryhmissä, joiden toimintaa tukevat liikenneturvallisuuskoordinaattorit.

Organisointi Kaakkois-Suomessa

Kaakkois-Suomi

- Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä
- Vuosittainen liikenneturvallisuusfoorumi
- Teematilaisuudet: rattijuopumukset, ajoterveys, kuntien hyvät käytännöt
- Liikenneturvallisuuskoordinaattoreiden, ELY:n ja Liikenneturvan kehittämispalaverit (kuntatyö)

Kaakkois-Suomen
liikenneturvallisuus-
suunnitelma

Maakunnat, seudut

- Liikenneturvallisuuden huomioiminen maakunnallisissa ja seudullisissa verkostoissa: Hyte-verkostot, nuorisotyön verkostot, vanhusneuvostojen verkosto, liikennejärjestelmätyöryhmät jne.

Kunnat

- Kuntien poikkihallinnolliset liikenneturvallisuustyöryhmät
- Liikenneturvallisuussuunnitelmien vuosittaiset seurantapalaverit
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen kuntien muissa verkostoissa
- Liikenneturvallisuuskoordinaattorit kuntien liikenneturvallisuustyön tukena

Kuntien
liikenneturvallisuus-
suunnitelmat

Organisointi aluetasolla

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueella tehtävää liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmässä. Uudistetulla kokoonpanolla pyritään varmistamaan keskeisimpien viranomaistahojen osallistuminen ja suunnitelman painopistealueiden mukainen asiantuntemus. Kokoonpanossa ovat mukana mm. Kaakkois-Suomen ELY, Kaakkois-Suomen poliisilaitos, Pelastuslaitokset, maakuntaliitot, Liikenneturva, päihdetyön edustus ja ajoterveysasiantuntija.

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä (4 krt/v)

- Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteiden edistäminen
- Liikenneturvallisuustyön tilannekuvan laatiminen (seuranta)
- Viranomaisten välisen tiedonvaihdon edistäminen
- Kuntien liikenneturvallisuustyön tukeminen ja seuranta
- Liikenneturvallisuusviestintä (vuosikatsaus, ajonopeudet, päihteet jne.)
- Kirjelmät, lausunnot, kannanotot

Liikenneturvallisuusfoorumi (vuosittain)

- Liikenneturvallisuustyön tilannekuvan (seuranta) esittely
- Asiantuntijapuheenvuoroja
- Ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä keskustelu
- Verkostoituminen

Teematilaisuudet (vuosittain)

- Rattijuopumukset: tilannekuva ja kokemustenvaihto
- Ajoterveys: tilannekuva ja kokemustenvaihto
- Kuntien hyvät käytännöt liikenneturvallisuustyössä (Näin meillä!)
- Liikennekasvatus
- Turvallinen liikenneympäristö
- Kuntien liikenneturvallisuustyön seurannan tulokset

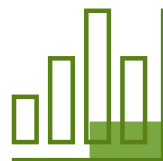
Organisointi kuntatasolla

Paikallista liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan kuntien poikkihallinnollisissa liikenneturvallisuustyöryhmissä. Kuntien toiminnan tukena toimivat liikenneturvallisuuskoordinaattorit.

Liikenneturvallisuustyöryhmät (2-4 krt/v)

- Seuraa kunnan liikenneturvallisuustilannetta ja siihen vaikuttavia asioita
- Suunnittelee ja koordinoi konkreettisia ratkaisuja kestävän ja turvallisen liikkumisen haasteisiin
- Edistää kunnan sisäistä sekä sidosryhmien välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa
- Varmistaa liikenneturvallisuustyön tavoitteiden toteutumisen kunnan eri yksiköissä ja verkostoissa
- Edistää liikenneturvallisuuden näkyvyyttä kunnan strategioissa, suunnitelmissa ja viestinnässä
- Tekee näkyväksi kunnissa tehtävää liikenneturvallisuustyötä

Tekniset seurantalaverit (vuosittain)

- Kunnan liikenneturvallisuus-suunnitelman toteutumisen seuranta (liikenneympäristö)
- Kunta-ELY -yhteistyön edistäminen
- Muut ajankohtaiset asiat

Liikenneturvallisuuskoordinaattorit (asiantuntijatuki kunnille)

- Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminnan tuki ja kokoontumisten varmistaminen
- Työryhmän ja kunnan eri yksiköiden tukeminen toiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa
- Asiantuntija-apu liikenneympäristön liikenneturvallisuuskysymyksiin
- Tiedottaminen hyvistä käytänteistä, aineistoista ja muista ajankohtaisista asioista
- Seurannan tuki (toiminta, toimenpiteet, tilastot)

Kehittämistarpeita kunnissa

Yleistä

- Liikenneturvallisuustyön kytkeminen vahvemmin osaksi kuntien lakisääteistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä
- Kuntatason liikenneturvallisuusviestinnän kehittäminen (monikanavaisuus, paikallisuus)
- Työryhmien toiminnan näkyväksi tekeminen
- Kunnan sisäisen tiedonvaihdon kehittäminen liikenneturvallisuusasioissa
- Kuntalaisten osallistaminen toiminnan suunnitteluun
- Päättäjävuorovaikutuksen lisääminen
- Liikenneturvallisuuskoordinaattoreiden hyödyntäminen asiantuntijavierailijoina kuntien/seutujen/maakuntien eri verkostoissa

Työryhmät

- Työryhmien kokoonpanojen tarkistaminen (edustuksen kattavuus, jäsenten aktiivisuus)
- Työryhmän jäsenten roolin kertaus ja herättely/motivointi
- Kokousten teemoittelu
- Työryhmän roolin nostaminen (aloitteet, kannanotot, toimintaresurssit, jalkautumiset)
- Naapurikuntien työryhmien välinen yhteistyö/yhteiskokoukset

Liikenneturvallisuustyön seuranta

- Liikenneturvallisuustyön seurannan tarkoituksena on arvioida suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta. Seurannasta vastaa Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä.
- Seurannassa arvioidaan tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä alueellista ja paikallista liikenneturvallisuustyötä.
- Seurannan tuloksista ja muista liikenneturvallisuuteen liittyvistä ajankohtaisista aiheista ja ilmiöistä keskustellaan vuosittain järjestettävässä liikenneturvallisuusfoorumissa. Seurannan tuloksista laaditaan myös mediassa julkaistava vuosikatsaus (ensimmäisen kerran keväällä 2023).

SEURANNAN OSA-ALUEET

Tavoitteet

- Vision mukaiset päämittarit
- Painopistealueista johdetut mittarit

Toimenpiteet

- Painopistealueittain kuvattujen toimenpiteiden edistäminen/toteutuminen

Liikenneturvallisuustyö

- Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta
- Kuntien liikenneturvallisuustyö (kehitetään uusi arviointimalli)

Seurantamittaristo

Päämittarit

- Tieliikenteessä kuolleet
- Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneet
- Vakavat henkilövahingot / 100 000 asukasta
- Koettu turvallisuus eri kulkutavoissa

Nuoret

- Tieliikenteessä kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet nuoret ikäryhmittäin (15-16, 17-18, 19-20, 21-24)
- Henkilövahingot kulkutavoittain em. ikäryhmissä
- Nuorten onnettomuusriski (vakavaa loukkaantumista ikäryhmän 100 000 asukasta kohden), vertailu koko maahan

Ajoterveys

- Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet, joissa välittömänä riskitekijänä sairaskohtaus
- Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet, joissa välittömänä riskitekijänä itsemurha

Toimintaympäristömittareita

- Kestävien kulkumuotojen osuus liikkumisessa (HLT)
- Ajokortillisten yli 64-vuotiaiden määrä
- Ajoneuvokannan keski-ikä
- Huumepitoisuudet THL:n jätevesitutkimuksissa

Ajonopeudet

- Nopeusrajoitusten mukaan ajavien osuus (%) (ELY:n nopeusnäytöt, muut mittaustavat)
- Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet, joissa kuljettajan käyttämä ylinopeus vähintään 10 km/h
- 30 km/h osuus/yleisyys taajama-alueilla

Jalankulku, pyöräily, sähköiset liikkumisvälineet

- Tieliikenteessä kuolleiden tai vakavasti loukkaantuneiden jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrä
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden vakavien henkilövahinkojen määrä liikennesuoritetta kohden
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kokema turvallisuuden tunne

Päihteet

- Viranomaisten tietoon tulleiden rattijuopumusten määrän kehitys (eroteltuna alkoholi, huume)
- Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet, joissa kuljettaja päihteiden vaikutuksen alaisena (alkoholi, huume, lääkkeet), osuus kaikista onnettomuuksista

Päätiet

- Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien määrä päätteillä ja pääteiden osuus kaikista
- Kohtausonnettomuuksien määrä/osuus pääteiden onnettomuuksista
- Risteysalueiden onnettomuuksien määrä/osuus pääteiden onnettomuuksista
- Yksittäisonnettomuuksien määrä/osuus pääteiden onnettomuuksista
- Pääteiden hirvieläinkolareiden määrä

Pohdintaa vaikutuksista

- Liikenneturvallisuustyö on pitkäjänteistä ja yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia parantuneena liikenneturvallisuutena on usein vaikea nähdä. Onnettomuusmäärien kehitykseen vaikuttavat useat toimenpiteet sekä yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutokset yhdessä.
- Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää monipuolisesti liikenneturvallisuustyön eri osa-alueisiin liittyviä toimenpiteitä. Suunnitelma toteuttaa valtakunnallista liikenneturvallisuusstrategiaa alueelliset erityispiirteet huomioiden.
- Painopistealueille esitetyt toimenpiteet perustuvat kattavaan liikenneturvallisuustilanteen ja toimintaympäristön analyysiin sekä asiantuntijoiden näkemyksiin keskeisimmistä haasteista. Vaikuttavuuden arviointi on näin ollen ollut läsnä koko suunnittelutyön ajan.
- Suurin osa toimenpiteistä on luonteeltaan tai ominaisuuksiltaan sellaisia, ettei niille voida arvioida onnettomuuksien määrään, turvattomuuden tunteeseen tai liikennekäyttäytymisen muutokseen liittyvää numeraalista vaikutusta.
- Suunnitelman vaikutukset realisoituvat kun esitetyt linjaukset muuttuvat käytännön toimenpiteiksi ja toiminnaksi. Tämä korostaa suunnitelman seurannan tärkeyttä ja nimettyjen vastuutahojen roolia toimenpiteiden edistämisessä.
- Tieliikenteen kuolemille ja vakaville loukkaantumisille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen realistista, jos esitettyjä toimenpidetokokonaisuuksia saadaan vietyä käytännön toimenpiteiksi.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelma linjaa kokonaisvaltaisesti Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueen liikenneturvallisuuustyötä sekä toimeenpanee valtakunnallista liikenneturvallisuuksstrategiaa. Suunnitelmassa asetettu visio ja tavoitteet ulottuvat vuoteen 2030. Toimenpidesuunnittelun aikajänteenä on vuodet 2022–2026.

www.ely-keskus.fi/liikenneturvallisuuks

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

